

Маленькі забіяки становлять для дорослих справжню проблему. Що з ними вдіяти? Бити? Але де ж логіка? Агресією карати за агресію, подаючи приклад такої самої агресивної поведінки, що виражена навіть більшою мірою, зовсім неправильно. Читати нотатки? Хто хоча б раз це спробував, знає, що це безрезультатно. Не звертати уваги на агресивні витівки малюка? Але ж йому й самому непросто пережити власну поведінку.

Учимося долати агресію

Агресія — це тільки верхівка айсберга, тобто процесів, що відбуваються в душі дитини. Щось змушує її говорити злі слова, битися або кусатися.

Щоб допомогти малюкові впоратися з агресією, потрібно навчити його виявляти свій гнів в іншій, прийнятнішій формі. Крім того, неправильно змушувати дитину приховувати свою агресію, лише пропонуючи «не битися», «не кричати», «не ламати». Адже іноді агресія є результатом занадто великої кількості заборон і надмірно вимогливого виховання з боку дорослих.

Вправа 1. Пригоди веселих примар

Ця вправа допоможе агресивній дитині відкрито виявити свою агресію, але зробити це в регламентованому вигляді. Образи примар використані для того, щоб малюк мав можливість опинитися у ролі пустотливої примари, яка жартома дражнить і задирає оточуючих.

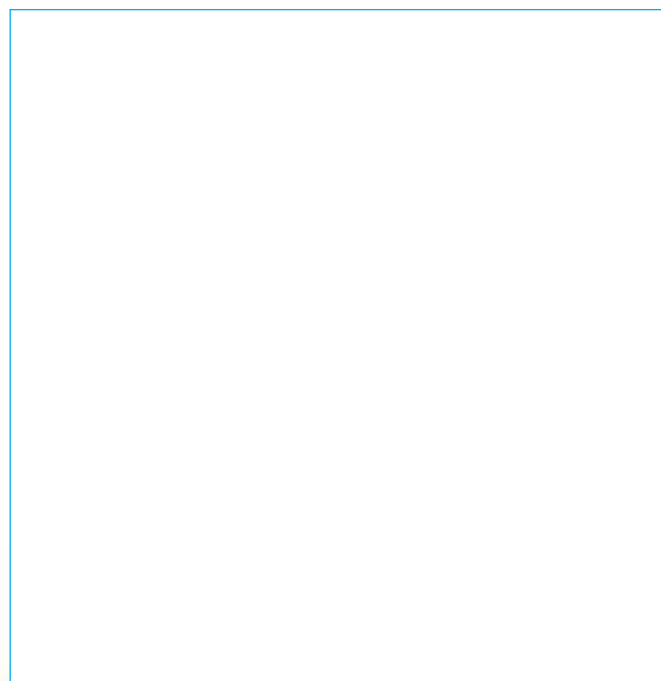
Домалюй обличчя цим кумедним маленьким примарам. Вони бешкетують і граються. Яка з примар подобається тобі найбільше? Чому? Зараз я засічу час, і цілих п'ять хвилин ти також можеш галасувати й пустувати так само, як ці маленькі примари.

Вправа 2. Зубато-рогато-колюче...

Вправа допоможе позбутися напруження, агресії, що накопичилася, дасть можливість дитині відкрито виявляти свої почуття. Для повноти ефекту можна малювати на великому аркуші паперу. Не забудьте дати малюкові набір кольорових олівців і вибрати зручне місце для малювання. Не можна критикувати малюнок, а також радити дитині, як малювати краще або правильно.

Запропонуйте малюкові намалювати надзвичайно страшну, злющу, зубату тварину. Щоб вона могла битися, кусатися, брикатися, щипатися. Нехай дитина малює так, як хоче, і стільки, скільки заманеться.

Коли малюк завершить роботу, попросіть його розповісти вам, кого він намалював, який у тварини характер, вона нападає чи захищається.

Вправа 3. Поглянь з боку

Ця вправа вимагає спільного з дорослим обговорення. Малюкові пропонують розглянути кілька ситуацій, у яких є прояв агресії. Не потрібно проводити жодних паралелей з дитячими вчинками. Завдання дорослого полягає лише в тому, щоб переконатися, що дитина правильно розуміє значення певної поведінки. Мета цієї гри: надати малюкові можливість побачити агресивну поведінку з боку і оцінити її. Якщо ви розумієте, що дитина ставиться до таких епізодів не критично, уважає, що агресивна поведінка правильна, ви можете висловити свою точку зору, водночас не нав'язуючи її дитині.

Запропонуйте малюкові розглянути малюнки й розповісти, що він на них бачить. Поставте запитання.

- Що робить хлопчик?
- Як ти вважаєш, навіщо він ламає дерево?
- Він чинить добре чи погано?
- Що б ти йому порадив?
- Як би ти змінив цей малюнок?

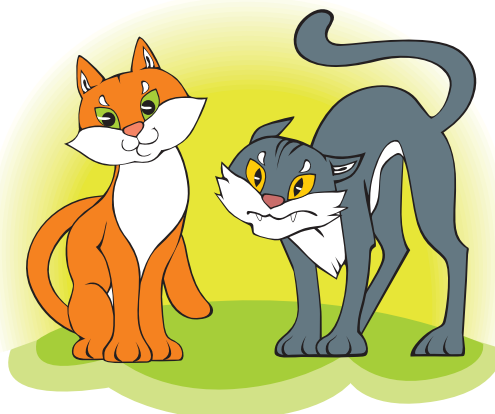
Аналогічні запитання ви можете поставити до кожного малюнка.

Вправа 4. Кішка добра, кішка зла

Ця гра спрямована на усвідомлення своїх почуттів, уміння опанувати емоції та управляти своєю агресією.

Запропонуйте малюкові розглянути намальованих кішок. Зверніть увагу, що одна з них дуже добра й ласкава, а інша — зла, дряпається. Скажіть дитині: «Зараз я говоритиму слова «добра кішка» і «зла кішка», а ти по черзі зображуватимеш то одну, то іншу». Після декількох перетвілень запитайте: «Чи складно тобі перетворюватися з доброї кішки на злу? А навпаки? Якою кішкою тобі більше подобається бути?»

Вправа 5. Веселий клоун

Ця вправа допоможе завершити серію наведених вправ позитивним моментом, що запам'ятає малюк.

Запропонуйте дитині розфарбувати веселого клоуна і його собаку, придумати клоуніві ім'я, а собачці — кличку.

